

SUOMALAIS-SAKSALAINEN RIPPIKOULU, OLARIN SEURAKUNNAN MALLI ULKOSUOMALAISRIIPPIKOULUSTA

Tekijä:

Markus Silvola

Nuorisotyönohjaaja

Olarin seurakunta

Yhteistyötahot/ järjestäjät

- Olarin seurakunta
- Saksan suomalainen kirkollinen työ (SKTK= Suomalaisen kirkollisen työn keskus)

Taustaa

Yhteistyö on lähtenyt liikkeelle toisilleen tuttujen henkilöiden keskusteluista, päätöksistä ja näistä virinneestä suunnittelusta ja toteutuksesta. Kirkkoherra Antti Kujanpää ja Saksan suomalaisten seurakuntien nuorisosihteeri Päivi Luttenberger olivat tuttuja toisilleen ja eräänä yönä pääsiäismessun aikoihin sovittiin asian harkitsemisesta. Samoihin aikoihin SKTK:lla oli katkolla yhteistyösopimus toisen yhteistyöseurakunnan kanssa. Kun seurakuntaneuvosto oli tehnyt päätöksen kolmesta vuodesta, sopimus solmittiin Olarin seurakunnan kanssa ja aloitettiin rippikoulun suunnittelu. Ensimmäinen järjestettiin vuonna 2001 Velskolan Väentuvassa, jossa kaikki yhteiset rippikoulut on pidetty sen jälkeen. Ohjaajina olivat Olarista Sirkka-Liisa Raunio ja Markus Silvola, Saksasta Päivi Luttenberger ja Arne Kiviniemi. Kaikkien rippikoulujen ajankohta on ollut heinä-elokuun vaihteessa, se sopii keskieurooppalaiseen lomakäytäntöön parhaiten.

Tavoitteita ja pääperiaatteita

Suomalais-saksalaisilla rippikoululla on tavoitteena yleisten rippikoulujen tavoitteiden lisäksi mm. seuraavia:

- avartaa nuorten maailmankuvaa ja edistää toisen kulttuurin tuntemusta
- poistaa ennakkoluuloja Saksasta ja saksalaisuudesta
- tutustua suomalaisten seurakuntien nuorisotyöhön Saksassa
- edistää ja vahvistaa yhteyttä ulkomailla asuvien suomalaisten kanssa
- vahvistaa seurakuntayhteyttä yli maiden rajojen
- vahvistaa yhteistyötä Olarin seurakunnan ja Kirkon ulkosuomalaistyön kesken
- tutustua suomalaisuuteen ja suomalaiseen identiteettiin sekä suomalaisten että ulkosuomalaisten keskuudessa
- kohentaa kielitaitoa

- ylläpitää jo syntyneitä nuorten ystävyys-suhteita (isoset)
- Jatkaa suomalais-saksalaisilla rippikouluilla aloitettua yhteistyötä Saksan ulkosuomalaisseurakuntien kanssa

Rippikoulun yleisistä tavoitteista RKS2001:n liittyen ehkä vaikeimmin toteutuva on ajatus rippikoulun kestosta. Puolen vuoden pituinen rippikoulu ei voi tässä tapauksessa syvimmiltään toteutua, koska rippikoulu kokonaisuudessaan kokoontuu vain yhdeksän päivän ajan. Espoolaisilla on muutamia kokoontumisia keväällä ja ulkosuomalaisilla vähemmän. Mahdollisuuksia on esim. sähköpostin ja internetin kautta olla yhteydessä ryhmien kanssa, mutta se ei korvaa yhdessäoloa. Haasteena tuleville rippikouluille on verkon käyttäminen ennen ja jälkeen yhteisen leirijakson.

Olarin seurakunnalla suomalais-saksalaisilla rippikouluilla on ollut perinteenä, että espoolaiseen ryhmään ei valita pelkästään sellaisia nuoria, jolla on jo valmiiksi ns. "Saksan harrastuneisuutta". Tämä tarkoittaa käytännössä, että ryhmään valitaan myös nuoria jolla ei ole mitään kontaktia Saksaan, saksalaisuuteen tai saksan kieleen. Tämän periaatteen taustalla on ajatus, että nämä nuoret oppivat saksalaisuudesta, ulkosuomalaisuudesta ja ennakkoluulojen rikkomisesta kaikkein eniten. Espoolaisilta rippikoululaisilta ei edellytetä saksankielen osaamista. Hyötyä siitä toki on.

Saksan ulkosuomalaisista, seurakunnista ja rippikoulu- ja nuorisotyöstä

Saksassa SKTK järjestää kaksi rippikoulua vuodessa yhdessä yhteistyöseurakunnan kanssa. Ilmoittautuneita on Olarin yhteistyövuosien aikana ollut suunnilleen kahden rippikoulun verran. Rippikouluista kerrotaan Rengas-lehdessä ja ulkosuomalaistyön verkkosivuilla www.rengas.de. Rippikoululaiset tulevat eri puolilta Saksaa, mukana on välillä ollut muutamia sveitsiläisiäkin. Heidän yhteinen tutustuminen toisiinsa tapahtuu viikonloppuleirillä keväällä. Samalla leirillä on myös isosiksi valitut nuoret. Leiriosuuden jälkeen Saksan nuorilla on jatkoripariviikonloppu, jolloin heidän molempien rippikoulujen nuoret ja isokset tapaavat. Samalla heillä mainostetaan isoskoulutusta, seuraavan vuoden isosuutta ja muuta nuorisotoimintaa.

Rippikoulun koko

Suomenkielistä ryhmää ohjaa kaksi Olarin seurakunnan työntekijää. Saksankielistä ryhmää ohjaa kaksi Saksan suomalaisten seurakuntien työntekijää. Olarin seurakunnan kanttori osallistuu rippikouluun kevään aikana ja mahdollisuuksien mukaan leiriosuudelle. Ohjaajaryhmään kuuluu Olarin seurakunnan valitsema leiri-isäntä ja apuohjaaja ("apari"), Saksan ohjaajien valitsema vapaaehtoinen ohjaaja. Leirillä on viisi isosta Olarin seurakunnasta ja viisi isosta Saksasta.

Rippikoululaisia Olarin seurakunnasta on 15 ja ulkosuomalaisia 15-17. Tämä vaihtelee hieman vuosittain.

Ohjaajien suunnittelu

Rippikoulupastori on yhteydessä ensimmäisen kerran nuorisosihteerin jo edellisen vuoden keväällä kun sovitaan seuraavan vuoden päivämääriä, leirikeskkuksia ja työntekijöitä. Yksityiskohtaisempi suunnittelu alkaa loppuvuodesta.

Ennen rippikoulun leirijaksoa suunnittelu tapahtuu pääosin kahdessa ryhmässä, Suomessa Olarin seurakunnan ohjaajat keskenään ja Saksassa saksankielisen ryhmän ohjaajat keskenään. Alkuvuodesta aloitetaan systemaattisempi yhteinen suunnittelu, jota jatkuu koko kevään ajan ajoittain tiivistäen. Pääosa suunnittelusta käydään sähköpostin välityksellä ja puhelinneuvotteluilla. Tämä on käytännön sanelema suunnittelutapa. Se ei kuitenkaan voi korvata yhteistä kasvokkain neuvottelua. Mahdollisuuksien mukaan on koitettu saada ohjaajille yhteinen aikataulu, jolloin suomalaiset ovat käyneet Saksassa suunnittelemassa yhdessä.

Ohjaajien tuttuus helpottaa paljon suunnittelua. Jos mahdollista, kannattaa pyrkiä siihen, että kummankin kieliryhmän ohjaajista toisella olisi kokemusta suomalais-saksalaisesta rippikoulusta. Leiriosuudelle on muotoutunut tiettyjä käytäntöjä, jotka on ulkosuomalaistyössä hyväksi havaittuja ja uudella ohjaajatiimin jäsenellä vie jonkun aikaa ennen kuin hän "pääsee sisälle" näihin käytäntöihin. Tuttujen ohjaajien kanssa tietyt asiat itsestään selvyydet positiivisessa mielessä eivät vie niin paljon energiaa.

Kokonaisaikataulu

Suomessa:

Rippikouluesite ilmestyy lokakuussa ja hakuaika rippikouluihin on lokakuussa. Näinä viikkoina yläkouluilla pidetään rippikoulu-infotunnit. Suomen ryhmä saa ensimmäisen kirjeen joulukuussa sisältönään onnittelet suomalais-saksalaiseen rippikouluun pääsemisestä. Tammi-helmikuussa on ensimmäinen kokoontuminen, jotka jatkuvat kevään aikana. Sisältöinä keväällä on yleensä jumalanpalveluselämä, tutustuminen ja musiikki. Kaikille Olarin seurakunnan rippikoululaisille järjestetään yhteinen gospelkonsertti kevään aikana. Kanttorit ovat järjestäneet virsikonsertin, jossa tutut virret on sovitettu erilaisille soittimille. Heinäkuun loppupuolelle järjestetään yhteinen leirijakso. Konfirmaatio on heti leirin päätyttyä. Elokuun lopulla alkaa ITU-koulutus, jossa voi kouluttautua isoseksi 1,5 vuodessa.

Saksassa:

Haku rippikouluihin on syyskuussa, siitä kerrotaan Rengas-lehdessä. Lopullisia ilmoittautumisia tulee kuitenkin vielä koko seuraavan kevään ajan. Rippikouluihin valituilla ja isosilla on yhteinen tapaaminen Vortreff ohjaajien kanssa huhti-toukokuussa. Siellä tutustutaan ja orientoidutaan suomalaiseen rippikouluun, saksalaisesta poikkeavaan pedagogiikkaan. Vortreffissä tarkastetaan etukätestehtävät, jotka painottuvat kotiseurakuntaan ja Raamattuun. Pääpaino on kuitenkin tutustumisella. Yhteisen leirin jälkeen järjestetään Nachtreff (jatkoriipari) loka-marraskuussa, jossa sisältöinä on kristittyä eläminen. Isosille järjestetään kaksi koulutusviikonloppua keväällä, toiseen voivat tulla kaikki isoseksi hakevat ja toiseen rippikouluihin valitut isokset. Joulukuussa on EVÄS-koulutus isosille ja apareiksi pyrkiville. Vuodesta 2006 alkaen isoseksi haetaan jo syksyn uuden nuorisotapahtuman yhteydessä.

Yhteydet koteihin

Syksyllä ripariesitteen ilmestyessä kaikkien Olarin seurakunnan rippikoululaisten vanhemmat kutsutaan infoiltaan lokakuussa. Ensimmäinen leirikirje lähtee rippikoululaisille joulukuussa. Rippikoulun vanhempainilta järjestetään keväällä. Leirijakson aikana järjestetään vanhempien vierailuaika, jolloin ohjaajien ja vanhempien on mahdollista keskustella rippikouluasioista. Konfirmaation jälkeen on mahdollista kutsua ohjaajat ja isokset laulamaan konfirmoidun nuoren juhlaan.

Leirikeskus, mahdollisuudet ja rajoitteet

Olarin seurakunnassa suomalais-saksalaiset rippikoulut on vuoteen 2006 asti pidetty Espoon seurakuntayhtymän leirikeskuksessa Velskolan väentuvassa Pohjois-Espoossa.

Rippikoulu asettaa erityisvaatimuksia leirikeskukselle. Osanottajamäärä on yleensä vähän alle 50 henkilöä, joten majoitustiloja on oltava riittävästi. Myös iltaohjelmia ja vastaavia varten tulee olla tarpeeksi suuri yhteistila, samoin nuotiopaikat jne. Sauna, uiminen ja suomalainen luonto ovat tärkeitä suomalaisuuteen liittyviä elementtejä. Luontopolku tai retki ovat hyviä tapoja tutustua Suomen luontoon. Lipunnostosta kannattaa keskustella ohjaajien kanssa etukäteen, suomalaisille itsestään selvältä tuntuva lipunnosto ja isänmaalliset laulut voivat aiheuttaa ulkosuomalaisnuorissa vierastamista, koska Saksassa ei ole totuttu liputtamaan niin paljon kuin Suomessa. Lisäksi monissakaan leirikeskuksissa ei ole kahta lipputankoa, osa ulkosuomalaisnuorista sisäistää itseensä myös saksalaista identiteettiä ja he saattavat mieltää itsensä myös osaltaan saksalaisiksi.

Yhteinen leirijakso

a) opetusryhmät

Leirillä on kaksi opetusryhmää, saksankielinen ja suomenkielinen. Nuoret voivat osallistua siihen ryhmään, jonka kieltä hän osaa parhaiten. Rippikoululainen saa itse valita kumpaan kieliryhmään hän osallistuu, koska hänelle tulee antaa mahdollisuus miettiä kristinuskon keskeisiä asioita omalla "parhaalla" kielellään. Jokaisella päivällä on teemansa, mutta haasteena on eri ryhmien oppisisältöjen harmonisoiminen niin että molemmat ryhmät käsittelevät suunnilleen samoja sisältöjä samaan aikaan. Saksankielisessä ryhmässä saattaa olla enemmän tarvetta käydä erilaisia saksalaisuuteen ja ulkosuomalaisuuteen liittyviä kysymyksiä läpi.

b) kieli

Kieliongelma on tunnistettava ja rippikoululaisten ja isosten kielitaito kannattaa tarkistaa jo hyvissä ajoin. Se vaikuttaa ryhmäjakoon ja isosten toimintaan. Espoon ryhmään kuuluvalta rippikoululaiselta, isoselta, isännältä eikä ohjaajalta vaadita saksan kielen taitoa.

Opetusryhmät ovat ainoat ryhmät, joissa rippikoululaiset ovat kielen mukaan jaoteltuna. Majoituksessa otetaan jokaiseen huoneeseen sekä Suomesta että Saksasta tulleita. Isosryhmissä on puolet Suomesta ja Saksasta tulleita. Samoin kaikessa mahdollisessa pyritään kielirajaa madaltamaan ja saamaan nuoret tutustumaan toisiinsa. Jokaisessa jakamisessa pitää ottaa huomioon, että jokaisessa ryhmässä tulee olla molempia kieltä osaava, mieluiten isonen. Kaksikielinen rippikoululainen voi toimia halutessaan tulkkina,

mutta tulkkauksessa häntä ei saa käyttää liikaa, ettei hänen rippikoulunsa keskity vain kääntämiseen.

Ohjeistukset kannattaa antaa ensin aina saksankielellä ja vasta sitten suomeksi, koska suomea osaa suurin osa ja siksi he eivät yleensä enää malta kuunnella saksankielistä ohjeistusta. Yhteislauluissa lauletaan punaisen laulukirjan lisäksi ns. "vihreästä vihkosesta" saksankielisiä lauluja ja virsiä.

Jos Suomesta tuleva ohjaaja puhuu huonoa saksaa, olisi hyvä jos hän uskaltaisi kuitenkin puhua ns. "rennolla otteella." Se vähentää myös muiden kynnystä puhumiseen ja antaa esimerkin, että ei haittaa vaikka puhuu väärin. Se antaa myös sen kuvan, että ohjaaja kieliongelman huolimatta on kiinnostunut myös ulkosuomalaisista, ei vain espoolaisesta ryhmästä.

c) leirin runko

Leiripäivän perusrunko on muotoutunut vuosien saatossa seuraavanlaiseksi:

7.45 Herätys
8.00 Aamupala
9.45 Lipunnosto
9.00 Oppisessio, jonka aluksi oppimispäiväkirjahetki
12.00 Lounas
13.00 Päivävapaa
14.15 Kahvi
14.30 Isosryhmät
15.15 Jumalanpalveluksen valmistelu ryhmissä ohjaajien johdolla
16.45 Jumalanpalvelus
17.30 Päivällinen ja talkoot
18.15 Saunat tai jotain muuta erityistä
20.00 Lipunlasku ja iltapala
20.30 Iltaohjelma
22.00 Iltatoimet
22.30 Iltahartaus
23.00 Hiljaisuus ja lyhyt palaveri isosten kanssa (isosen oppimispäiväkirja)

d) isoset

Olarin seurakunnassa valitaan isoset marras-joulukuussa, että he pääsevät jo heti alkuvuodesta rippikoulun ensimmäiseen tapaamiseen. Suomalais-saksalaista rippikoulua kohtaan oli aluksi ennakkoluuloja, mutta kun vuosi vuodelta isoset ovat nämä ennakkoluulot kohdanneet ja kertoneet hyvistä kokemuksista, niin ennakkoluulot ovat aika pitkälti hälvenneet.

Olarissa on tälle rippikoululle viittä isosta valittaessa pidetty mielessä, että hyvä olisi jos mukana 1-2 saksaa puhuvaa isosta (painotus puhumisella), ja 1-2 jolla on kokemusta näistä rippikouluista joko isosena tai rippikoululaisena. 1-2 on aina valittu sillä perusteella, että heillä ei näitä ulkosuomalaiskokemuksia ole ollenkaan. Muita erityisvaatimuksia ei oikeastaan ole. Tämä rippikoulu vaatii ehkä normaalia rippikoulua enemmän sosiaalisissa tilanteissa jaksamista, koska ryhmä kokonaisuudessaan on huomattavasti suurempi kuin muut rippikoulut.

Suomalais-saksalaisessa rippikoulussa on oikeastaan leiri toisen sisällä, 10 isosta, apari ja isäntä ovat suurehko ryhmä, joka tarvitsee myös ohjaajan huomion. Kannattaa miettiä, valitaanko joku ohjaajista erityisesti keskittymään heihin, jolloin se voisi näkyä työpanoksessa muissa asioissa. Isosten keskinäisellä ryhmäytymisellä on suuri merkitys ja se on ohjaajien yhteisen suunnittelun lisäksi suurin syy, miksi ohjaajat, isäntä, apari ja isokset lähtevät leirikeskukseen jo vuorokautta aikaisemmin. Isosparien valintaan kannattaa kiinnittää paljon huomiota, koska heidän yhteistyö ryhmän vetämisessä vaikuttaa ehkä eniten isosten keskinäiseen jaksamiseen. Ei kannata valita pariaksi toisiaan täydentävää, kovin erilaisia ihmisiä, vaan "samanhenkisiä", koska leiriaika on liian lyhyt suurten ristiriitojen ratkaisemiseen.

Isokset siis ohjaavat ryhmähetkiä pareittain, toinen isonen Espoosta, toinen Saksasta. Kielitaito on siis tärkeässä osassa, koska jokaisessa ryhmässä pitää olla sujuvasti molempia kieliä osaava isonen. Yleensä ryhmänvedossa tulkkaminen on käytännössä ollut enemmän Saksasta tulevan isosen vastuulla. Kieli pitää muistaa myös isospalaverissa; Saksasta tulleet isokset käyvät palaverin monesti ei-vahvimmalla kielellään. Varsinkin ulkosuomalaisisosisille kannattaa usein muistuttaa, että he voivat purkaa päivän ajatuksiaan myös saksaksi, ohjaaja voi silloin tulkata.

Oppimispäiväkirja on havaittu hyväksi keskustelu- ja palautemahdollisuudeksi isosten kanssa. Espoon ohjaajat lukevat espoolaisten isosten oppimispäiväkirjaa ja Saksan ohjaajat ulkosuomalaisten isosten. Sen kautta isokset voivat purkaa asioitaan ohjaajan kanssa. Tämä vie ohjaajalta aikaa, mutta vaikuttaa paljon isosten jaksamiseen.

Isosten suuren määrän vuoksi kannattaa miettiä jakaako isosryhmän puoliksi esim. iltaohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa. 10 hengen ryhmä on monesti liian suuri, että suunnittelu pysyisi kasassa. Sama voi koskea myös rastitehtäviä. Isosten suuri määrä antaa mahdollisuuksia, että isonen voi keskittyä vahvuuksiinsa tai kokeilla jotain sellaista mitä ei ole ennen kokeillut. Kuormittavuuden kannalta jakaminen kahteen ryhmään on järkevää. Kielikysymys pitää muistaa tässäkin asiassa.

Jos isosella on kokemuksia jo suomalais-saksalaisista rippikouluista, niin hän pääsee nopeammin "sisään" rippikoulun käytäntöihin. Mutta kuten muissakin rippikouluissa, isosille kannattaa muistuttaa, että vaikka joitain käytäntöjä voidaan tehdä samalla tavalla, niin välttämättä kaikkea ei tehdä kuten ennen. Jokainen rippikoulu suunnitellaan erikseen.

e) isäntä ja apari

Espoossa rippikouluihin valitaan leiri-isäntä, joka kuuluu ohjaajiin. Hän on 18-vuotias tai vanhempi. Hänen asemansa on monesti ollut haastava hänelle itselleen, jolloin kannattaa keskittyä pienissä asioissa hänen tukemiseensa. Esimerkiksi hän voi syödä ohjaajien pöydässä eikä isosten kanssa. Isännän tehtävät määräytyvät hänen persoonansa ja lahjakkuuden mukaan, pääasiassa hänen tehtävänä on olla auttamassa ohjaajia sellaisissa tehtävissä, mitkä ovat isosille liian vaativia, esim. yövalvonnassa (jolloin hän saa nukkua aamulla klo 12 asti). Sen lisäksi hän voi säestää tai suunnitella ja ohjata erilaisia rastityöskentelyjä. Monesti hän on ollut myös mukana iltaohjelmien suunnittelussa kokoavana voimana.

Apuohjaaja eli apari, on Saksan ulkosuomalaisrippikoulujen perinne ja käytäntö. Hänen tehtävänsä ovat samansuuntaiset leiri-isännän tehtävien kanssa, joten heidän toisiinsa

tutustuminen kannattaa huomioida jo kevään aikana. Heille voi ehdottaa, että olisivat toisiinsa yhteydessä sähköpostilla. Aparilla on useasti saksankielisessä ryhmässä opetustehtäviä ja hän ei valvo yöhiljaisuutta. Mutta suunnittelupäivässä ennen leiriä heidän tehtävistään keskusteleminen on erittäin tärkeää.

f) oppimateriaalit

Oppimispäiväkirjaa käytetään molemmissa ryhmissä, sen kautta seurataan oppimista ja ollaan vuorovaikutuksessa ohjaajan ja rippikoululaisen välillä. Lisäksi käytetään katekismusta ja luonnollisesti Raamattua. Virsikirja, punainen laulukirja ja saksansuomalaisten lauluvihko ovat olleet keskeiset musiikissa. Varsinaista oppikirjaa ei suomenkielisessä ryhmässä ole käytetty. Saksankielinen ryhmä on käyttänyt vanhaa Ilpo Vuorisen rippikoulun saksannosta, mutta pyrkimys on ilmeisesti saada uudempaa materiaalia käyttöön. Tämän lisäksi Päivi Luttenberger on kääntänyt monta hyvää suomenkielistä materiaalia saksaksi.

g) opintokokonaisuudet

Opintokokonaisuuksissa pääsee monesti rippikoululaisen kanssa syvemmälle, koska oppilasmäärä on pienempi kuin normaalissa rippikoulussa. Se on koettu erittäin hyväksi asiaksi - on miellyttävää ohjata n. 15 hengen ryhmää. Opintokokonaisuudet on toteutettu päivän teemojen mukaan isompina kokonaisuuksina päiväohjelman mukaan, jolloin valintaa keskeisistä aiheista on pakko tehdä. Kaikkeen ei aika yksinkertaisesti riitä. Jumalanpalveluselämä on otettu viime vuosina keskeiseksi teemaksi.

h) ulkoläksyt

Ulkoa opeteltavat asiat ovat Isä Meidän -rukous, 10 käskyä, uskontunnustus, pienoisevankeliumi, Herran siunaus sekä kaste- ja lähetyskäsky. Näitä käytetään leirin hartauselämässä päivittäin. Yhteisissä hartaushetkissä ja jumalanpalveluksissa voi jokainen lausua nämä omalla kielellään yhtä aikaa. Se voi kuulostaa sekavalta aluksi ja vaatii vähän aikaa, mutta siihen tottuu nopeasti. Herran siunaus on poikkeus tästä, se on lausuttu ensin saksaksi ja sitten suomeksi.

i) jumalanpalvelusopetus

Jumalanpalvelus on toteutettu ryhmien kanssa siten, että ryhmä ensin opiskelee ohjaajan johdolla esim. syntiin liittyvät asiat ja sitten ryhmä yhdessä suunnittelee ja toteuttaa synnintunnustuksen leirijumalanpalveluksessa heti suunnittelun jälkeen. Ryhmiä on ollut Kirkonpalvelija, Esirukous, Synnintunnustus, Saarna, Liturgia/Musiikki. Apari on monesti ohjannut Kirkonpalvelijaryhmää, joka on tehnyt alttaritaulumaalauksen.

Messusävelmistöistä on käyty keskustelua. Saksan suomalaisissa seurakunnissa käytetään eri sävelmistöä kuin Olarin seurakunnassa, joten on noussut kysymys, että kumpaan rippikoululaiset syventyvät. Ulkosuomalaiset nuoret halutaan ohjata Saksan suomalaisiin seurakuntiin, joten ne käytännöt on tärkeä opettaa ulkosuomalaisille. Olarin seurakuntalaisille on taas tärkeää keskittyä Olarin seurakunnan käytäntöihin. Tämä ristiriita on edelleen ratkaisematta, olemme toteuttaneet Olarin seurakunnan käytäntöjä.

Konfirmaatio

Konfirmaatiota vietetään heti leirijakson jälkeen Olarin kirkossa. Viime vuosina leirivuorot ovat päättyneet lauantaihin ja konfirmaatio on ollut iltapäivällä. Leirikuva on otettu leirikeskuksessa leirin loppuvaiheilla. Leirikeskuksessa ihan kaikki siivoukset on tehty perjantaina ja aamulla on jo klo 9 lähdetty Olarin kirkolle. Aamupäivällä on ollut konfirmaatioharjoitus, jonka jälkeen espoolaiset ovat lähteneet kotiin ja Saksasta tulleet ovat syöneet keittolounaan kirkolla. Iltapäivällä vietetään konfirmaatiomessua, jonka jälkeen on jaettu todistukset ja mahdollisesti käyty laulamassa konfirmoitujen kotona.

Kaksikielisyys pidentää konfirmaatioharjoitusta, johon kannattaa vain kahden ohjaajan keskittyä. Toiset kaksi voivat sitten isosten kanssa suunnitella ja harjoitella heidän osuuksiaan. Myös itse konfirmaatiossa on pidentymisen "vaara" juuri kaksikielisyyden takia. Olarissa pituuden suhteen on tavoitteena ollut n. 1,5-tuntinen konfirmaatiomessu. Kaikkea ei lueta kahdella kielellä, esim. toinen raamatunteksti on suomeksi ja toinen saksaksi. Samaa kannattaa toteuttaa virsien säkeistöjen kanssa. Evankeliumi on luettu molemmilla kielillä. Nuorten siunaaminen tapahtuu hänen valitsemallaan kielellä. Ehtoollisen jakajia kannattaa olla riittävästi, 3-4 paria. Konfirmaation ohjelma on valmistettu etukäteen ja siinä on molemmilla kielillä kerrottuna mitä messussa tapahtuu. Virret on valittu rippikoululaisille tutuista virsistä sekä uusista leirillä opituista. Isokset, isäntä ja apari ovat olleet mukana esirukouksen ja saarnan toteutuksissa. Virret on omalla paperilla, joten virsikirjoja ei tarvita. Vihreässä lauluvihkossa on valmiita saksankielisiä säkeistöjä.

Konfirmaatiossa on aina kehittämistä. Haasteena tulevaisuuteen voisi olla se, että virsimonisteen toisella puolella olisi messun Raamatuntekstit molemmilla kielillä, että sekä suomen- että saksankieliset saisivat omalla kielellään tietää messun tekstit.

Toteutuksen arviointi ja rippikoulun päiväkirja

Rippikoulun päiväkirjan tekeminen aloitetaan jo keväällä yhteisissä suunnitteluissa. Suomalais-saksalaiset rippikoulut sisältävät niin paljon erityisasioita, että kannattaa tehdä laaja päiväkirja. Leiriosuudella arvioidaan toteutusta ja kokonaisarvio tehdään lopuksi. Käytännön ongelmana on ollut se, että loppuarviota on erittäin vaikea tehdä kahtena viimeisenä päivänä, jolloin on kaikkien juoksevien asioiden järjestelyissä kiire. Konfirmaatiopäivänä se ei onnistu. Konfirmaation jälkeen kannattaa yrittää varata ohjaajille yhteistä aikaa palautekeskustelun käymiseen. Se on ensiarvoisen tärkeää, varsinkin jos jotain suurempia osuuksia ei ole mennyt kuten suunniteltu. Sähköpostilla kannattaa myös jonkun ajan päästä käydä palautekeskustelua, mutta se ei korvaa kasvotusten käytyä palautetta.

Isosten ja isännän palautekeskustelu olisi myös tärkeää. Isommalla joukolla se kannattaa käydä vaikka toiseksi viimeisenä leiripäivänä, mutta espoolaiset isokset kaipaavat vielä omaa keskustelua leiriosuuden jälkeen, muutaman viikon päästä. Uskoisin, että tätä kaipaavat myös Saksassa asuvat isokset, mutta sen toteutus kasvotusten on varmasti vaikeampaa.

Toteutettuja projekteja rippikoulun jälkeen sekä jatkoideoita

Organisoidut:

Olarin seurakunnassa suomalais-saksalaiset rippikoulut ovat laajentuneet myös nuorisotyön puolelle vahvasti. Seurakunnastamme on järjestetty kaksi matkaa yhteistä leiriä viettämään Balingeniin Stuttgartin lähelle (2001) ja Köln-Solingeniin (2005). Jälkimmäistä mainostettiin erityisesti suomalais-saksalaisen rippikoulun käyneille, joita matkalle runsaasti osallistuikin. Näille leireille on osallistuttu yhdessä Saksan suomalaisten seurakuntien nuorten kanssa. Monet osallistuvat nuoret ovat olleet suomalais-saksalaisissa rippikouluissa isosina tai rippikoululaisina. Matkat eivät ole olleet vain turistimatkoja vaan ulkosuomalaisasiat ovat olleet käytännön suunnittelussa ja toteutuksessa mukana. Balingenin leirin viimeisenä päivänä osallistuimme Stuttgartin suomalaisen seurakunnan messuun. Yhtenä matkojen tavoitteista on ollut ulkosuomalaisuustietoisuuden laajentaminen. Suomessa asuvat pääsevät näkemään ulkosuomalaisen todellisuuden Saksassa. Organisoituna toimintana voitaneen pitää myös yhteyttä, jota nuoret pitävät toisiinsa nuorisotyön nettisivujen keskustelupalstan kautta.

Tulevaisuuden haasteena on yhteistyön kehittäminen edelleen. Matkat säilynevät keskeisimpänä, mutta uusien mahdollisuuksien kartoittaminen olisi mielekästä. Saksan Evankeliset Kirkkopäivät voisivat olla yksi mahdollisuus johon voisi yhdessä osallistua ulkosuomalaisten kanssa ja toteuttaa yhteinen projekti.

Organisoimattomat:

Suomalais-saksalaisissa rippikouluissa syntyy jo leirin pituudenkin vuoksi erityinen yhteys. Lisäksi nuoret ymmärtävät leirillä, että uusia ystäviä ei ehkä näe enää koskaan, elleivät he itse pidä aktiivisesti yhteyttä. Monet ulkosuomalaiset lomailevat kesällä Suomessa, joten joitain tapaamismahdollisuuksia kuitenkin on. Tätä yhteyttä monet nuoret jatkavat vielä konfirmaationkin jälkeen. Kaikesta yhteydenpidosta seurakunta ei ole edes tietoinen. Nuoret ovat kertoneet menevänsä tapaamaan tuttujaan Saksaan, puhelin ja erityisesti sähköposti ja pikaviestimet (MSN Messenger, Skype jne.) ovat helppoja tapoja olla yhteydessä. Jotkut Saksassa asuvat nuoret muuttaessaan väliaikaisesti pääkaupunkiseudulle, ovat osallistuneet myös muuhun Olarin seurakunnan nuorisotyön toimintoihin.

Tässä organisoimattomassa yhteydessä on yksi suomalais-saksalaisten rippikoulujen suuri siunaus. Ajatukset kansainvälisestä Kristuksen kirkosta, suvaitsevaisuudesta ja suomalaisuudesta todentuvat nuorten käytännön elämän tasolla. Uskon, että tällöin jotain suurempaa jää elämään rippikouluajankin jälkeen.